

7. СПЪТНИКОВИ СИСТЕМИ

Изграждането, поддържането и използването на VSAT мрежи с управляващи станции на българска територия, на земни фиксирани спътникови станции, на спътникови земни крайни устройства (INMARSAT-B, EMS-PRODAT, EMS-MSSAT) и достъпът до глобални спътникови далекосъобщителни системи, както и предоставянето на обществени услуги чрез тях подлежат на индивидуално лицензиране от КРС. Спътниковите станции могат да бъдат използвани за разпространение на радио и телевизионни програми, за пренос на данни (включително телетекст в цифров формат), както и за гласови телефонни услуги.

До края на 2001 г. бяха издадени общо 34 лицензии за земни фиксирани спътникови станции и VSAT станции. Лицензии за пренос и разпространение на телевизионни сигнали имат фирмите ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ, УНИКОМС-ТРЕЙДИНГ, НЕТЕРА (СПЕКТЪР ЛИНК), ДЕЛТА-ТВ, АЙ ТИ ДИ НЕТУЪРК, РЕКЛАМНА АГЕНЦИЯ СОФИЯ и СОФИЯ МЕД. На "Телепорт България" АД е издадена лицензия за изграждане, поддържане и използване на обособена VSAT мрежа с управляваща станция на наша територия и за предоставяне чрез нея на далекосъобщителни услуги на затворена група абонати.

Дейностите по изграждане, поддържане, използване и развитие на спътникови далекосъобщителни мрежи и на земни станции за спътникови комуникации са включени в лицензията на БТК ЕАД. Компанията предоставя спътникови услуги посредством нает капацитет от международните системи ИНТЕРСПУТНИК, ИНТЕЛСАТ и ЮТЕЛСАТ.

Земните сателитни станции, оборудвани с 12 и 18-метрови антени, са разположени в космическия комплекс "Плана" край София. Комплексът има цифрова свързаност със столицата по оптична кабелна линия и цифрова радиорелейна линия. Усвоеният капацитет на мрежата е 45 Mbit/s за пренос на телевизионни програми и стерео радиопрограми и 11 Mbit/s за международни телефонни разговори. Чрез земните сателитни станции БТК ЕАД осъществява преноса на 5 телевизионни програми. През системата ИНТЕЛСАТ компанията предлага и организиране на частни наети VSAT канали до страните от региона на Атлантическия и Тихия океани за корпоративен обмен на данни, включително и за Интернет достъп, с капацитет от 64 Kb/s до 8 Mb/s. По заявка БТК ЕАД извършва, в качеството си на оторизиран сигнатор, инсталиране и поддръжка на терминални VSAT станции, както и наемането и предоставянето на спътниковия канал.

От останалите фирми само ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ са отчетели търговска дейност – пренос на четири телевизионни програми и четири стерео радиопрограми. Другите лицензирани оператори на обществени земни спътникови мрежи или не са представили отчети за дейността си, или са обявили отсъствие на търговска дейност.

За всички останали земни фиксирани спътникови станции и VSAT станции са издадени индивидуални лицензии само за собствени нужди. От представената информация може да се направи извода, че в страната няма значим официален пазар на услуги чрез сателитни системи.

Наистина, значителна част от спътниковите станции (особено VSAT) се използват от посолства и представителства на международни организации и чуждестранни компании. Наред с това, обаче, някои търговски дружества имат изненадващо високи собствени нужди, особено като се има предвид и упражняваната от тях предимно далекосъобщителна дейност. Сред операторите на земни фиксирани спътникови станции с издадени лицензии за собствени нужди се открояват и фирми, които са основни доставчици на услуги за достъп до Интернет и разполагат с добре развити мрежи в страната. Освен това, може да се отбележи, че капацитетът на лицензираните земни неподвижни спътникови станции за собствени нужди е почти равен на възможностите на обществените земни сателитни мрежи. При това, четири от издадените общо пет лицензии за изграждане, поддържане и използване на обществени далекосъобщителни земни неподвижни спътникови мрежи са с предмет на дейност пренос на телевизионни и радиосигнали.

Налага се изводът, че през 2002 г. КРС трябва да упражнява по-активно контролните си функции по отношение на пазара на услуги, предлагани чрез земни неподвижни спътникови мрежи, за да бъде изяснено тяхното действителното предназначение.